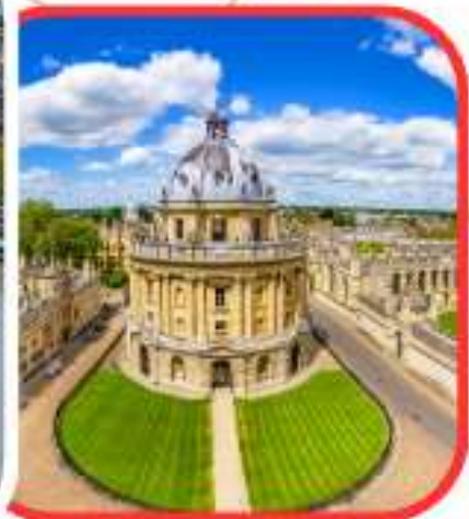

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2025. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London , 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

SHAXSLARARO MULOQOTNING SHAXS TARAQQIYOTIDAGI O'RNI**To'rayeva Bibioysha Safar qizi**

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti 2-bosqich talabasi

Ilmiy rahbar: **Qurbonova Nazira Nizomiddinovna**

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada shaxslararo muloqotning shaxs taraqqiyotidagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Muloqot shaxsning ijtimoiylashuvi, o'zini anglash jarayoni, axloqiy va psixologik sifatlarining shakllanishida muhim omil sifatida yoritiladi. Shuningdek, muloqotning kommunikativ, interaktiv va perseptiv tomonlari, yosh davrlariga ko'ra ahamiyati hamda muloqot yetishmasligining salbiy oqibatlarini ilmiy manbalar asosida ochib beriladi.

Kalit so'zlar: shaxs, muloqot, ijtimoiylashuv, shaxs taraqqiyoti, empatiya, ijtimoiy muhit.

KIRISH. Zamonaviy psixologiya fanida shaxs taraqqiyotini muloqotsiz tasavvur etib bo'lmaydi. Inson tug'ilgan paytidan boshlab jamiyat bilan o'zaro aloqaga kirishadi va aynan shu jarayonda uning shaxs sifatida shakllanishi sodir bo'ladi. Shaxslararo muloqot ijtimoiy tajribaning o'zlashtirilishi, axloqiy me'yorlarning shakllanishi hamda shaxsning psixologik rivojlanishida yetakchi omil hisoblanadi.

ASOSIY QISM. Shaxslararo muloqot tushunchasi

Shaxslararo muloqot — bu ikki yoki undan ortiq insonlar o'rtasida axborot almashish, o'zaro ta'sir va bir-birini idrok etish jarayonidir. A.A. Leontyevning ta'kidlashicha, muloqot shaxs faoliyatining ajralmas qismi bo'lib, u orqali shaxs jamiyat tajribasini egallaydi (Leontyev, 2004, 56–60-betlar).

Psixologiyada muloqot uch asosiy tomondan iborat:

Kommunikativ (axborot almashish),

Interaktiv (o'zaro ta'sir va hamkorlik),

Perseptiv (bir-birini idrok etish va tushunish).

ASOSIY QISM

Shaxslararo muloqot tushunchasi

Shaxslararo muloqot — bu ikki yoki undan ortiq insonlar o'rtasida axborot almashish, o'zaro ta'sir va bir-birini idrok etish jarayonidir. A.A. Leontyevning ta'kidlashicha, muloqot shaxs faoliyatining ajralmas qismi bo'lib, u orqali shaxs jamiyat tajribasini egallaydi (Leontyev, 2004, 56–60-betlar).

Psixologiyada muloqot uch asosiy tomondan iborat:

-Kommunikativ (axborot almashish),

-Interaktiv (o'zaro ta'sir va hamkorlik),

-Perseptiv (bir-birini idrok etish va tushunish) (Bodalev, 2001, 34–39-betlar).

Muloqotning shaxs taraqqiyotidagi o'rni

Shaxs taraqqiyoti jarayonida muloqot ijtimoiylashuvning asosiy mexanizmi hisoblanadi. Ijtimoiy muhit bilan muloqotda bo'lmagan shaxsda nutq,

tafakkur, ijtimoiy xulq va hissiy barqarorlik yetarli darajada shakllanmaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, muloqot yetishmasligi shaxsning emotsional rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi (Andreeva, 2019, 88–92-betlar).

L.S. Vygotskiy nazariyasiga ko'ra, shaxsning oliy psixik funksiyalari dastlab ijtimoiy faoliyatda, keyinchalik ichki psixik jarayonga aylanadi.

Yosh davrlarida muloqotning ahamiyati

O'smirlik davrida shaxslararo muloqot shaxs taraqqiyotida yetakchi omilga aylanadi. Bu davrda tengdoshlar bilan munosabat o'zini anglash, mustaqillik va ijtimoiy mavqeni belgilashda muhim rol o'ynaydi (Erikson, 1996, 247–252-betlar)

Yetuklik davrida esa muloqot kasbiy faoliyat, oilaviy munosabatlar va ijtimoiy mas'uliyat bilan bog'liq holda namoyon bo'ladi. Samarali muloqot shaxsning jamiyatdagi muvaffaqiyatini belgilaydi (Zimbardo, 2017, 61–65-betlar).

Muloqot yetishmasligining oqibatlari

Muloqotning cheklanganligi shaxsda ijtimoiy moslashuv muammolari, yolg'izlik, past o'z-o'zini baholash kabi holatlarni yuzaga keltiradi. Bu esa shaxs taraqqiyotining sekinlashishiga olib keladi (Maslow, 1999, 89–93-betlar).

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, shaxslararo muloqot shaxs taraqqiyotining asosiy sharti hisoblanadi. Muloqot orqali shaxs ijtimoiy tajribani egallaydi, o'zini angalaydi va jamiyatda munosib o'rin egallaydi. Shu bois ta'lim-tarbiya jarayonida samarali muloqotni rivojlantirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Vygotskiy L.S. Psixologiya rivoji nazariyasi. — Moskva, 1996. — 112–134-betlar.
- 2.Leontyev A.N. Faoliyat. Ong. Shaxs. — Moskva: Politizdat, 2004. — 56–60-betlar.
- 3.Bodalev A.A. Shaxs va muloqot. — Moskva: Pedagogika, 2001. — 34–39-betlar.
- 4.Andreeva G.M. Ijtimoiy psixologiya. — Moskva, 2019. — 88–92-betlar.
- 5.Erikson E. Identity: Youth and Crisis. — New York, 1996. — 247–252-betlar.
- 6.Zimbardo P. Psychology and Life. — Pearson, 2017. — 61–65-betlar.
- 7.Maslow A. Motivation and Personality. — New York, 1999. — 89–93-betlar.

